

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ФІЗИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»
Тамара ГУБАНОВА
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія України та Української культури»

для здобувачів освіти

галузь знань 08 Право
спеціальність 081 Право
освітньо-професійний ступень фаховий молодший бакалавр

освітньо-професійна програма **Право**
вид дисципліни **Обов'язкова (ОК 2)**

Форма навчання	Денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	п'ятий
Кількість кредитів ECTS	шість
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Викладач: Рибак Олена Анатоліївна

Затверджено: На 2024/2025 н.р. Протокол вченої ради №8/1 від 30.08.2024 р.

КИЇВ – 2024

Розробники:

Рибак Олена Анатоліївна

кандидат історичних наук,

Мацелюх Катерина Степанівна

кандидат історичних наук,

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. циклова комісія гуманітарних дисциплін та
фізичної підготовки

_____ (Степанчук І.М.)

(підпис)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Схвалено методичною радою ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ року

Голова методичної ради _____ (Людмила Павленко)

(підпис)

ВСТУП

Вивчення дисципліни «*Історія України та української культури*» спрямовано на реалізацію сучасної концепції освіти студентів вищих навчальних закладів України, основою якої є ґрунтовна історико-філософська підготовка у поєднанні з орієнтацією на світоглядно-філософські проблеми сьогодення.

Метою курсу є ознайомлення з історією та сучасним станом української культури, як інтегральної культурологічної дисципліни, досягти якої можливо зогляду на те, що складові частини курсу органічно поєднують в собі як історичні аспекти української культури, так і окремі її специфічні галузі та напрямки, зокрема, мистецтво, науку, освіту, релігію тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Історія України та української культури*» є:

- вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, можливостей запозичення культурних цінностей інших народів, порівняльного аналізу ролі і місця вітчизняної культури у контексті світових та європейських культуротворчих процесів;

- реалізація в навчально-виховному процесі завдань виховання національної свідомості, громадянських якостей української молоді, становлення професійного мислення;

- формування та розвиток високої внутрішньої культури студентів на основі вивчення досягнень і закономірностей розвитку української національної культури.

3. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Історія України та української культури» в системі суспільно-гуманітарних наук посідає вагоме місце, особливо сьогодні, коли український народ перебуває в умовах безкомпромісної боротьби за своє існування як нації, що зробила свій європейський, цивілізований вибір. Для збереження суверенітету й територіальної цілісності України пріоритетним є завдання виховати і підготувати нове покоління молодих людей, які становитимуть нову еліту українського народу. Отже, підготувати високо професійних журналістів, насамперед, патріотів України є нагальною потребою сучасної вищої освіти. Завдяки вивченню дисципліни «Історія України та української культури» студенти мають можливість отримати цілісне уявлення про історико-культурні надбання українського народу. Завдання курсу полягає у допомозі студентам зрозуміти сучасність на основі методики аналізу минулого, вивчити особливості української історії та культури в контексті світової, насамперед європейської науки. Історія України та української культури вчить молодих людей, спираючись на загальнолюдські цінності, творчо опрацьовувати і критично переосмислювати багатство світового історичного досвіду та засвоювати його уроки, формувати на цій основі власні переконання, громадянську позицію, здобувати навички і вміння, соціально-гуманітарні компетенції необхідні для практичної діяльності. Програма побудована за історико-хронологічним принципом і охоплює найсуттєвіші події й явища української історії та культури.

4. Завдання вивчення дисципліни: сформувати у студента здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; усвідомлення цінностей громадянського суспільства, необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку історії України та культури; цінувати культурне різноманітності та мультикультурність; застосовувати знання з історії через розуміння тенденцій та основних явищ історичних процесів.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати</i> концептуальні засади історії та теорії української культури; історію культури України, її місце у сучасному світі та Європі; головні напрями розвитку духовної культури України; історію становлення та розвитку окремих галузей української культури – театру, музики, образотворчого мистецтва, архітектури	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>опитування, наукова дискусія, підсумковий контроль</i>	10%
1.2.	<i>Критично осмислювати</i> періодизацію розвитку України та міжкультурні зв'язки України з країнами Європи та світу; проблеми та перспективи розвитку української культури у сучасному цивілізаційному процесі.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>опитування, наукова дискусія, наукова робота, підсумковий контроль</i>	10%
2.1.	<i>Вміти</i> досліджувати та робити висновки щодо змісту історичних процесів; аналізувати особливості становлення української самоідентичності.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>опитування, наукова робота, наукова дискусія, підсумковий контроль</i>	10%
3.1	Грамотно і точно <i>формулювати та висловлювати</i> свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати та брати участь в аргументованій дискусії з фахівцями та нефахівцями щодо аналізу історичних явищ.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>опитування, наукова дискусія, наукова робота, підсумковий контроль</i>	10%
3.2.	<i>Збирати, інтерпретувати та застосовувати</i> дані щодо основних понять, термінів та історичних процесів у культурологічному просторі.	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>опитування, наукова дискусія, наукова робота, підсумковий контроль</i>	10%
3.3	Вільно <i>володіти</i> письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи історичну термінологію, демонструючи розуміння з основних тем з курсу.	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>наукова дискусія, наукова робота,</i>	10%

4.1	Організувати та брати участь у наукових дискусіях та дебатах з аналізу та моделювання застосування на практиці конкретних знань.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента	наукова робота, наукова дискусія	10%
4.2	Спроможність нести відповідальність за прийняття рішень, розв'язання спірних ситуацій та інших навчальних процесах	семінарське заняття, самостійна робота студента	наукова робота, наукова дискусія	10%
4.3	Формувати судження щодо зародження та розвитку української державності та культури.	Семінарське заняття	опитування, наукова дискусія, наукова робота, підсумковий контроль	10%
4.5	Отримати здатність до подальшого навчання, наукової роботи, самостійного опрацювання тем, що пов'язані з історією України та українською культурою.	Самостійна робота студента	наукова робота,	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	3.1	3.2	3.3	4.1.	4.2.	4.3	4.5
Програмні результати навчання										
ПРН 1 Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+	+		+		+	+		+	
ПРН 2 Здійснювати письмову та усну професійну комунікацію державною мовою, правильно вживати правничу термінологію та аналізувати історичні події	+	+	+	+	+	+			+	
ПРН 3 Спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності.		+	+	+				+	+	+
ПРН 10 Дотримуватися принципів та норм міжнародного права у професійній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7.1 Форми оцінювання студентів

- семестрові форми оцінювання:

- експрес опитування – від 1 до 5 балів;
- тестування – від 1 до 7 балів;
- наукові роботи – від 1 до 10 балів;
- наукові дискусії – від 1 до 5 балів

4. дві модульні контрольні роботи – від 1 до 10 балів за кожну (всього: від 1 до 20 балів) (1 в I семестрі, 1 – в II семестрі);

Максимальний бал, який може бути отриманий студентом за семестр складає 40 балів. Передбачені форми семестрового оцінювання сумарно не можуть перевищувати 40 балів.

- підсумкове оцінювання:

1. письмовий залік (в I семестрі) – від 20 до 60 балів

2. письмовий іспит (в II семестрі) – від 20 до 60 балів

Таким чином, набір балів відбувається:

В I семестрі

	ЗМ1	ЗМ 2	залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	12	12	36	60
Максимум	20	20	60	100

Максимальна підсумкова оцінка за цю дисципліну може становити 100 балів в I семестрі. Студент може отримати на заліку максимально 60 балів до яких додаються бали отримані студентом під час семінарських занять відповідного семестру.

7.1.2. Критерії оцінювання.

Опитування є формою оцінювання, що застосовуються під час проведення семінарських занять. Опитування спрямоване на перевірку засвоєння лекційного матеріалу, встановлення рівня знань здобувача освіти, передбачає надання відповідей на питання та оцінюється максимальною кількістю 5 балів:

5 балів – здобувач освіти правильно використовує історичну термінологію; провів правильний, повний та точний аналіз відповідних джерел; надав правильну, повну, обґрунтовану відповідь на питання; навів достатню аргументацію; логічно виклав інформацію та висновки.

4 бали - здобувач освіти правильно інтерпритує історичні факти; провів правильний аналіз відповідних джерел; надав правильну але неповну відповідь на питання; навів відповідну, але неповну аргументацію; логічно виклав висновки.

3 бали - здобувач освіти правильно використовує історичну термінологію; провів неповний/неточний аналіз відповідних джерел; надав правильну але неповну/неточну відповідь на питання; навів неповну аргументацію; висновки зроблені часткові або з порушенням логічності.

2 бали - здобувач освіти правильно використовує правничу історичну або допустив помилку у використанні історичних процесів; провів неповний/неточний аналіз джерел; надав фрагментарну відповідь на питання, яка є неповною, містить неточності та помилки; не навів аргументацію; виклад певною мірою логічний.

1 бал – здобувач освіти правильно використовує термінологію або допустив помилку/помилки у використанні; не провів аналізу джерел; надав неправильну відповідь на питання; не навів аргументацію; є недоліки в послідовності викладу матеріалу; нелогічність висновків.

0 балів – здобувач освіти відсутній на занятті або не надав відповідь на питання.

Наукова дискусія є формою оцінювання, що може відбуватися як під час лекцій, так і під час семінарських занять; передбачає обговорення питання, що має спірне тлумачення в історичній науці, дискусійний характер тощо. Оцінюється від 0 до 5 балів.

5 балів – здобувач освіти виклав основні положення щодо предмету дискусії; обґрунтував різні погляди на предмет дискусії; логічно аргументував позиції сторін дискусії; запропонував власну аргументацію чи бачення проблемної теми та логічно довів свою думку.

4 бали – здобувач освіти виклав основні положення щодо предмету дискусії; обґрунтував різні погляди на предмет дискусії; логічно аргументував позиції сторін дискусії.

3 бали – здобувач освіти взяв участь у науковій дискусії; обґрунтував один із поглядів на предмет дискусії; назвав але не зміг пояснити позицію сторін дискусії.

2 бали – здобувач освіти взяв участь у науковій дискусії; фрагментарно пояснив позиції сторони/сторін у дискусії.

1 бал – здобувач освіти взяв участь у дискусії; назвав одну/дві особливості предмету дискусії.

0 балів - здобувач освіти не взяв участь у дискусії.

Наукова робота є формою оцінювання успішності здобувача освіти, заснованій на попередньо проведеній самостійній роботі. Може бути представлена під час лекційного або семінарського заняття у вигляді короткої інформаційної доповіді або надрукована як тези конференції чи наукова стаття у науковому періодичному виданні. Оцінюється від 3 до 5 балів.

5 балів – наукова робота надрукована як наукова стаття у науковому періодичному виданні та/або представлена під час заняття; тези наукової роботи є логічними та

Підсумковий контроль

Оцінювання результатів складання заліку та іспиту

- за національною (4-бальною) шкалою:

відмінно;

добре;

задовільно;

незадовільно.

- за 100-бальною шкалою:

90 – 100 балів – **відмінно** – відмінне виконання з незначними помилками,

85 – 89 балів – **добре** – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;

75 – 84 бали – **добре** – в цілому змістовна робота зі значними помилками;

65 – 74 бали – **задовільно** – чітко, але зі значними недоліками;

60 – 64 бали – **задовільно** – виконання відповідає мінімальним критеріям;

менше 60 балів – **незадовільно**.

Викладач вирішує питання щодо оцінки по кожному завданню в межах визначеного бального діапазону.

7.2 Організація оцінювання:

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з даною програмою. Видами поточного контролю можуть бути: експрес опитування, тестування, наукова робота, модульні контрольні роботи.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів. У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час (час консультацій викладача), шляхом усного опитування, тестування, підготовки наукової доповіді. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

Дисципліна викладається у одному семестрі (ЗМ 1 та ЗМ 2 – перший семестр). За 5 днів до початку екзаменаційної сесії викладач, який веде семінарські заняття, припиняє приймати відпрацювання.

Для студентів, які упродовж навчання не досягли мінімального порогового рівня оцінки (60% від максимально можливої кількості балів), проводиться заключна форма роботи, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100 – бальною шкалою). Для отримання максимальної оцінки за результатами заключної форми роботи (40 балів за 100 – бальною шкалою) студент має успішно скласти не менше 2-х семестрових форм оцінювання, які визначаються викладачем, проявити високий рівень результатів навчання.

Максимальний бал, який може бути отриманий студентом за підсумком навчання протягом семестру складає 40 балів. Мінімальний бал, який має бути отриманий студентом за відповідними формами оцінювання складає 24 бали.

За результатами складання підсумкової форми контролю (заліку/іспиту) студент може отримати максимально 60 балів.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну формується шляхом додавання кількості балів, отриманих протягом семестру, та кількості балів, отриманих за підсумковою формою контролю (залік/іспит) і така сума балів не може бути меншою за 60 балів.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.			
Історія України та української культури від найдавніших часів до XVIII ст.			
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія України та української культури»	2		4
Тема 2. Витоки української держави та передумови формування української культури.	2	2	4
Тема 3. Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	4	2	6
Тема 4. Литовсько-польська доба, українська культура 14-17 ст. та культура українського бароко	4	4	6
Модульна контрольна робота 1	-	2	-
Змістовий модуль 2.			
Історичний розвиток звичаєвого права			
Тема 5. Національне відродження в Україні наприкінці 18- в середині 19 ст.	2	2	6
Тема 6. Соціально-економічний і політичний розвиток України та українська культура в другій половині 19 – на початку 20 ст.	4	2	6
Тема 7. Україна та українська культура за радянської доби.	4	4	6
Тема 8. Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.	4	4	6
Залік	-	2	-
<i>Всього</i>	26	20	44

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **26 год.**

Семінари – **20 год.**

Самостійна робота – **44 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна література:

1. Багацький В. В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття) : навчальн. посіб. рек. МОНУ / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. К. : Кондор, 2007. – 304 с.
2. Омельченко В. Ю. Українська та зарубіжна культура (комплексна навчальна дисципліна): Навчально-методичний комплекс (програма, плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи, питання для дискусії, рекомендована література, система оцінки знань здобувачів освітнього рівня «бакалавр». – Київ: Дільниця оперативної поліграфії філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

- https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2fmb_finansy/NMK_ukr_ta_zarub_cult_omelchenko.pdf
3. Бокань В. А. Культурологія : Навч. посібник / В. А. Бокань. – К. : МАУП, 2003. – 136 с.
 4. Гаврюшенко О. А. Історія культури : Навч. посібник / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська). – К. : Кондор, 2004. 763 с.
 5. Зотов В. М. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів : навч. посіб. для вузів / В. М. Зотов, А. В. Клімачова, В. О. Таран ; Мін-во освіти і науки України, Запоріж. юрид. ін-т Дніпропетровськ. держ. ун-ту внутр. справ. – К. : Центр учб.літ., 2009. – 262 с.
 6. Іваненко В. В. Історія української культури : навч. посіб. / В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик. – Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2010. –98 с.
 7. Історія світової та української культури : підручник / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 480 с.
 8. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – К. : Либідь, 2000. – 651 с.
 9. Історія української культури : навчальний посібник / за ред. :В. П. Мельника, М. В. Кашуби, А. В. Яртися. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 482 с.
 10. Історія української культури : навч. посібник для внз / за ред. О. Ю. Павлової ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ун-т біоресурсів і природокористування України. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 344 с.
 11. Історія української та зарубіжної культури : Навч. посібник / За ред. С. М. Клапчука. – К. : Знання – Прес, 2007. – 358 с.
 12. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Культурологія” для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: Г. А. Сигида. – Запоріжжя: НУ «ЗІП», 2020. – 82 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2fmb_finansy/Kulturolohiya.pdf
 13. Культурологія : теорія та історія культури : навч. посіб. рек. МОН України / за ред. І. І. Тюрменко. – К. : ЦУЛ, 2010. – 370 с.
 14. Культурологія. Українська та зарубіжна культура : навч. посібник / за ред. М. М. Заковича. – К. : Знання, 2010. – 592 с.
 15. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Р. В. Множинська, Ф. М. Проданюк. – Київ: КНУТД, 2018. – 396 с. – (укр. та рос. мовами). URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2fmb_finansy/Mnozhynska-Ukr.-ta-zar.-kultura.pdf
 16. Попович М. В. Нарис історії культури України. – К. : АртЕк, 1999. –728 с.
 17. Семчишин М. Тисяча років української культури : історичний огляд культурного процесу / М. Семчишин ; передмова : А. Карась. – Київ : Друга рука : Фенікс, 1993. – 550 с.
 18. Українська культура : лекції / за ред. Дмитра Антоновича ; [упоряд. С. Ульяновська]. – К. : Либідь, 1993. – 592 с.
 19. Художня культура Європи : навч. посібник / Н. Є. Миропольська [та ін.]; Ін-т проблем виховання АПН України. – Х. : Ранок, 2010. – 192 с.
 20. Чабан Н. І. Навчальний посібник з історії української культури /Н. І. Чабан. – Херсон, 2010. – 211 с.
 21. Шейко В. М. Історія української культури : навч. посібник /В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – К. : Знання, 2012. – 272 с.
 22. Шейко В. М. Культурологія : навч. посіб. рек. МОНМСУ / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Е. В. Германова. – К. : Знання, 2012. – 494 с.
 23. Янів В. Нарис української культури. – Нью-Йорк : Видання Шкільної Ради, 1961. – 96 с.
- Додаткова**
24. Антофійчук В. І. Культурологія : Термінологічний словник. – 2-е вид., випр. і доп. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2007. – 160 с.
 25. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник / З. В. Гіптерс. – К. : ВД “Професіонал”, 2006. – 328 с.
 26. Госейко Л. Історія українського кінематографа. 1896 – 1995 / Любомир Госейко. – К. : КІНО – КОЛО, 2005. – 464 с.
 27. Енциклопедія олімпійського спорту України / за ред. В. М. Платонова ; кол. авт. : П. М. Азарченко [та ін.]. – К. : Олімп. літ., 2005. – 464 с.
 28. Єфремов С. О. Історія українського письменства. – К. : Фемина, 1995. 686 с.
 29. Ісаєвич Я. Україна Давня і Нова : Народ, релігія, культура / Ярослав Ісаєвич. – Львів, 1996. – 334

- с.
30. Історія екскурсійної діяльності в Україні : навч. посібник для вузів /В. К. Федорченко [та ін.] ; Київ. ун-т туризму, економіки і права. – К. : Кондор, 2009. – 166 с.
 31. Історія української архітектури / В. І. Тимофійко (кер.), Ю. С. Асєєв, В. В. Вечерський та ін. ; За ред. В. І. Тимофійка. – К. : Техніка, 2003. 472 с.
 32. Історія української культури : словник термінів і персоналій / за ред. : Л. В. Анучиної, О. А. Стасовської, О. В. Уманець. – Харків : Право, 2012. – 238 с.
 33. Короткий енциклопедичний словник з культури / [відп. ред.В. Ф. Шевченко ; авт. : М. М Корінний, В. Ф. Шевченко]. – К. : Україна, 2012. – 384 с.
 34. Мірчук І. Українська культура. : Перший рік : народознавство ; Другий рік : архітектура і скульптура. Підруч. для вжитку в школах та курсах українознавства / ред. Євген Федоренко. – Нью-Йорк : Вид-во Шкільної Ради, 2004. – 253 с.
 35. Мірчук І. Українська культура. : Третій рік – малярство; четвертий рік
 36. – Музика. Підруч. для вжитку в школах та курсах українознавства. Частина II / ред. Євген Федоренко. – Нью-Йорк : Вид-во Шкільної Ради, 2007. – 239 с.
 37. Огієнко І. Історія української літературної мови / Упоряд., авт. іст.- біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2001. – 440 с.
 38. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури : Навч. посіб. для студ. техн. вузів. – К. : Знання, 2002. – 359 с.
 39. Попович М. В. Культура : ілюстрована енциклопедія України / Мирослав Попович. – К. : Балгія – Друк, 2009. – 184 с.
 40. Сто великих українців / [авт. ст. : Н. В. Астапенко та ін.]. – К. : Арій, 2008. – 496 с.
 41. Сто найвідоміших шедеврів України / Під заг. ред. М. Русяєвої. – К. : Автограф, 2004. – 496 с.
 42. 101 величний храм : ілюстрована енциклопедія / [І. С. Пустиннікова, С. О. Криниця]. – Х : Ранок, 2009. – 64 с.
 43. 101 найцікавіший музей : ілюстрована енциклопедія / [авт.-уклад. Д. В. Антонюк]. – Х : Ранок, 2011. – 64 с.
 44. 101 старовинний амок : ілюстрована енциклопедія / [І. С. Пустиннікова]. – Х : Ранок, 2009. – 64 с.
 45. 101 видатна постать : ілюстрована енциклопедія / [А. А. Клімов]. – Х : Ранок, 2009. – 64 с.
 46. Сто фільмів українського кіно : Анований каталог за проектом ЮНЕСКО “Національна кінематографічна спадщина” / Упоряд. Р. Беляєва, Р. Прокопенко. – К. : Спалах, 1996. – 127 с.
 47. Українське телебачення. Роки, події, звершення / [за ред. :М. М. Карабанова, І. Ф. Куруса, В. М. Петренка]. – К. : ДП “Дирекція ФВД”, 2008. – 400 с.
 48. Українські письменники : біографії, огляди творчості, літературні напрямки і течії, літературознавчий словник : [довідник] / [відп. за вип. та худож. ред. М. І. Преварська]. – К. : Велес, 2013. – 368 с.
 49. Хроніка 2000. Культура і наука світу : внесок України (випуск 2) : укр. культурологічний альм. Вип. 77. XVIII. / авт. проекту А. В. Толстоухов, І. Ф. Шаров ; редкол. : Юрій Буряк (гол. ред.) [та ін.]. – К. : Фонд сприяння розв. мистец., 2009. – 628 с.
 50. Хроніка 2000 : Український культурологічний альманах. Вип. 72. Україна освітня : історія, персоналії, поступ / Редкол. : Ю. Буряк (гол. ред.) та ін. К. : Фонд сприяння розвитку мистецтв, 2007. – 776 с.
 51. Чижевський Д. І. Історія української літератури / Д. І. Чижевський. – К. : Академія, 2008. – 568 с.
 52. Шаров І. Ф. 100 особистостей України, 1991 – 2011 / Ігор Шаров. –К. : АртЕкономі, 2011. – 472 с.
 53. Шедеври світової драматургії / [пер., передм. і комент.Р. Г. Коломійця]. – Х. : Фоліо, 2010. – 640 с.
 54. Шедеври українського живопису : [альбом] / [вступ. ст., упоряд. Дмитра Горбачова]. – К. : Мистецтво, 2008. – 608 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.kultura.ho.ua>»Культурологічна бібліотека
2. http://www.uk.wikipedia.org/wiki/Українська_культура
3. <http://www.izbornyk.org.ua/istkult/ikult.htm>

4. <http://www.studentbooks.com.ua/content/view/129/46/>
5. <http://www.info-library.com.ua/books-book-63.html>
6. <http://www.osvita.ua/vnz/reports/culture/10177/>-Гуманістичний хар- р ренесансної культури
7. <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4024>

10. Контрольні питання:

1. Наукове визначення поняття «культура».
2. Основні підходи до вивчення феномену культури у сучасній культурології (еволюціоністський, соціологічний, антропологічний, циклічний та ін.).
3. Основні функції культури.
4. Проблема періодизації української культури.
5. Матеріальна культура первісної доби (палеоліт, мезоліт, неоліт)
6. Мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія).
7. Трипільська культура та її особливості.
8. Культура кіммерійців.
9. Культура скіфської доби.
10. Мистецтво та релігійні вірування сарматів.
11. Культура античних міст-держав на території України.
12. Проблема походження слов'ян.
13. Зарубинецька та черняхівська культури.
14. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.
15. Становлення державності у східних слов'ян.
16. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід – Захід (кочовийсвіт, Візантія, Європа, Близький Схід).
17. Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури.
18. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської Русі.
19. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, літописання, музика, живопис та театр).
20. Соціально-політичні та культурні особливості Галицько-Волинського князівства.
21. Освіта, наука, архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинської держави (XII – середина XIV ст.).
22. Інкorporація українських земель до складу Литви та Польщі.
23. Соціально-економічний розвиток України XIV – XVII ст. (розвиток міст, торгівля, ремесла, закріпачення селян).
24. Соціальна структура населення України XIV – XVII ст. (шляхта, селяни, міщани, духовенство).
25. Поява козацтва та його значення для розвитку української культури.
26. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні.
27. Розвиток освіти та книгодрукування в Україні.
28. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, рух братств, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могилою).
29. Становлення української культури XIV – середини XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур (архітектура, образотворче мистецтво, музика та театр).
30. Становище українських земель у середині XVII – XVIII ст.
31. Втрата автономії України в умовах політики централізації Російської імперії.

32. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства у соціально-політичне та духовне життя Російської імперії.
33. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво.
34. Формування ідеологеми «Київ – другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості.
35. Київський культурний центр.
36. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр).
37. Григорій Сковорода – останній геній Старої України.
38. Причини, передумови та періодизація українського національного відродження.
39. Вплив ідей романтизму на українську культуру.
40. Слобожанщина – центр національного відродження України.
41. «Історія Русів». «Енеїда» І. Котляревського.
42. Початок національного відродження на західноукраїнських землях.
43. «Руська трійця».
44. Процес націоналізації української греко-католицької церкви.
45. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів.
46. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України.
47. Реформи 1860-1870-х років у Російській імперії та їх вплив на соціально-економічний та політичний розвиток України.
48. Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного українського села.
49. Роль Івана Франка у національно-культурному русі.
50. Михайло Грушевський і його роль у розвитку української національної культури.
51. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис).
52. Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX – початку XX ст.
53. Лютнева революція в Петербурзі та спалах національно-політичного відродження в Україні.
54. Центральна Рада. Боротьба за незалежність України.
55. Процес зростання національної свідомості «із селян до нації».
56. Формування ідеї соборної України.
57. Культурний рух періоду Центральної Ради.
58. Формування української національної школи.
59. Національно-культурна політика Гетьманату.
60. Створення української вищої школи.
61. Українська Академія Наук.
62. Автокефалія Української православної церкви.
63. Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20-30-х років XX ст.
64. Розвиток освіти та ліквідація неписьменності.
65. Літературний процес та М. Хвильовий.
66. Український театр Леся Курбаса.
67. Сталінський терор та його наслідки для української культури.
68. Культурні орієнтації українського націоналізму.
69. Розвиток культури України під час Другої світової війни.
70. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру.

71. Вплив реалізації політики «перебудови» на українську культуру.
72. Риси нової соціокультурної дійсності.
73. Проблема типології української національної культури.
74. Фактори зростання національної та культурної самосвідомості.
75. Перспективи розвитку української культури в сучасних умовах.
76. Українська культура в ситуації постмодернізму (література, образотворче мистецтво, театр, кіно, музика).
77. Специфічні риси українського постмодерну.
78. Проблеми розвитку української культури в контексті глобалізації та ідеології глобалізму.
79. Секуляризаційні процеси і їх вплив на українську культуру.
80. Українська церква і релігія у ситуації постмодернізму.
81. Культура української діаспори кінця XX – початку XXI ст.